

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2007/819 - 3
STAB-JD RASO 630

Dato: 15.10.2007

■ Høring - endringer i politiloven, straffeprosessloven og forvaltningsloven

Konkurransetilsynet viser til høringsbrev av 3. august 2007 angående ovennevnte.

Departementet foreslår blant annet å innføre adgang til dispensasjon fra taushetsplikten for bruk av observasjon som metode ved politiforskning. Det foreslås derfor å tilføye en ny bestemmelse i politiloven § 13 A som gir uttrykkelig hjemmel for å la andre følge med og observere politiets arbeid. I tillegg foreslås endringer i forvaltningsloven § 13 d første ledd og straffeprosessloven § 61 e første ledd for å klargjøre at forskere kan gis tilgang til taushetsbelagt informasjon gjennom direkte observasjon av primærkildene og ikke kun ved gjennomlesning av dokumenter eller muntlig formidling av informasjon.

Forslaget til endring av forvaltningsloven § 13 d første ledd er etter sin ordlyd generell og ikke begrenset til politiets tjenesteutøvelse eller politiforskning. Etter sin ordlyd kan forslaget til endring av forvaltningsloven § 13 d første ledd derfor omfatte ethvert forvaltningsorgan, herunder Konkurransetilsynet. Det følger imidlertid av punkt 3.2.4 i høringsnotatet at

”Videre understrekes det at forslaget ikke innebærer noen adgang til å observere eller forske på de ”klienter” som kommer i kontakt med politiet. Det er politiets tjenesteutøvelse som er gjenstand for forskning og observasjon.”

Konkurransetilsynet forstår derfor forslaget slik at det ikke innebærer en generell tilsidesettelse av reglene om taushetsplikt og at det er *politiets* tjenesteutøvelse som er gjenstand for observasjon ved *politiforskning*.¹

For ordens skyld peker Konkurransetilsynet likevel på at tilsynet med hjemmel i konkurranseloven § 25 kan foreta bevissikring hos foretak og i private hjem. Det understrekes at bevisene i saker om overtredelser av konkurranseloven ofte er meget skjøre og bevisenes art gjør at de lett kan ødelegges dersom de berørte parter får mistanke om at de vil bli gjenstand for kontroll. Det er derfor av avgjørende betydning at foretakene som vil bli gjenstand for kontroll ikke får mistanke om kontrollen. Bevissikring skjer etter tingrettens beslutning og på grunnlag av begjæring fra Konkurransetilsynet uten at den begjæringen retter seg mot varsles eller får anledning til å uttale

¹ Se også punkt 1.1, 1.2 og 7.1 i Tor-Geir Myhrer sin utredning om ”Rettslige problemstillinger knyttet til observasjon som metode i politiforskningen”.

seg. Foretak eller private som kontrolleres av Konkurransetilsynet vil derfor ikke være kjent med bevissikringen før den faktisk gjennomføres.

Observasjon som metode ved Konkurransetilsynets bevissikring kan etter tilsynets oppfatning få ugunstige konsekvenser både for tilsynet i dets arbeid med å avdekke karteller, og i forhold til de personer og foretak som blir gjenstand for kontroll. Det påpekes også at bevissikring kan være basert på lempningssøknader fra foretak i et kartell. Dersom det åpnes for observasjon som metode ved Konkurransetilsynets bevissikring kan dette, etter tilsynets oppfatning, også svekke insentivene for foretak til å søke om lempning.

I høringsnotatets punkt 3.2.1 om bakgrunnen for forslaget vises det blant annet til Professor Tor-Geir Myhrer sin utredning om de rettslige problemstillingene knyttet til observasjon som metode i politiforskning. Det fremgår av punkt 2.2.1 i utredningen at deler av polititjenesten er preget av lav ”gjennomsiktighet” og at tjenesteformen gir dårlig kontroll med at tjenesten rent faktisk skjer innenfor de legale rammer. Det anføres derfor at observasjon som metode kan bidra til kontroll med politiets tjenesteutøvelse. Konkurransetilsynet understreker i denne forbindelse at hensynet til kontroll med at tjenesten rent faktisk skjer innenfor de legale rammer ikke slår til på samme måte ved tilsynets kontrollundersøkelser. Ved bevissikring er det som nevnt tingretten som vurderer om det er grunnlag for bevissikring og de foretak som underkastes kontroll er normalt representert av advokat under kontrollen.

Konsekvensene av observasjon ved Konkurransetilsynets bevissikring etter konkurranseloven er ikke drøftet nærmere i høringsutkastet eller i utredningen fra Myhrer, og tilsynet forstår som nevnt forslaget slik at det er politiets tjenestearbeid som skal gjøres til gjenstand for observasjon ved politiforskning. Konkurransetilsynet går derfor ikke nærmere inn på de særlige problemer som oppstår i forhold til en eventuell observasjonsadgang knyttet til tilsynets bevissikring hos foretak og i private hjem.

For å unngå tvil om bestemmelsens anvendelsesområde er Konkurransetilsynet av den oppfatning at det bør vurderes å innta en presisering i forvaltningsloven § 13 d første ledd for å klargjøre at bestemmelsen gjelder politiets tjenesteutøvelse.

Med hilsen

Jonn Ola Sørensen (e.f.)
juridisk direktør

Raymond Solberg
seniorrådgiver